

מראי מקומות - סוכה

נו:

אלא שלא תעשו כמעשיהם ויגרמו עונותיכם למקדש אבותיכם שיחרב. וק', הרי העבירות שעל ידם נחרב הבית היו ע"ז וג"ע ושפיכות דמים, ואם יכולים לעשות הג' חמורות, האם לא נחשדו גם על נתיצת מזבח. וביאר דאף דיכול אדם לעבור על ג' החמורות בשביל תאוותיו, אבל לנתוץ מזבחות, שעיי"ז לא יניח לאחרים ג"כ לעבוד, וגם שלא להכיר שיש שום קדושה בעולם, הוא דבר שאין הדעת סובלתו. וא"כ, אף אם ראו שבת בילגה נשתמדה, שהיא חמורה שבחמורות, אבל אם יכולה לגנות המזבח, זה מגלה שהחסרון שבה גרוע אף משמך, ובוזה ניכר שלא נתגדלה בטוב כלל, שלא קיבלה שום חינוך, וממילא נעשית רעה ביותר, ולכן קנסו כל המשפחה.

ו. משום ברת' קנסינן לי' לדידי

הק' הערוך לנה, הא אמרי' בסנהדרין (נב) על הקרא "את אביה היא מחללת" דמותר לקרוא "רשע" לאבי רשע ומרשעת, וא"כ מהי הקו'. ותי' דאפי' אם מותר לקרותו רשע, מ"מ הי' פשוט להגמ' דאין מענישין וקונסין האבות משום הבנים, כדכתי' לא יומתו אבות על בנים, וכ"כ המהרש"א בקיצור. והק' הרש"ש, הא מבואר בסנהדרין שם דגם אם היו נוהגין בו קודש נוהגין בו חול, ופי' המרדכי שם בשם רש"י דהיינו שלא לפתוח ראשון, וכו', אלמא דגם קנסינן לי', והניח בקו'.

ז. משום ברת' קנסינן לי' לדידי

כ' היד דוד, דכאן לא שייך לומר אוי לרשע או לשכנו, משום דלא שייך אוי לרשע אלא כשהרשע בעצמו ג"כ נענש, וכמו בנגעי בתים [כמו שהביא רש"י], אבל כשהרשע בעצמו אינו נענש, לא אמרי' אוי לרשע או לשכנו, וכאן הבת עצמה לא נענשה לענין עבודה.

ח. טוב לצדיק טוב לשכינו שנא' וכו'

יש לעי', מנין למדין מקרא זה דטוב לצדיק טוב לשכנו. ומדברי רש"י משמע דלא גרס לקרא זה, שכ' דמה דטוב לצדיק טוב לשכנו, היינו משום מדה טובה מרובה. וע' בהגהות הר"ש מדשוני, שכ' שהדרשה היא משום שהפסוק מתחיל בלשון יחיד, "צדיק", וסיים ד"פרי מעלליהם יאכלו", לשון רבים, דאף השכנים של הצדיק אוכלים מהמעשים של הצדיק.

א. בשכר הגפת דלתות

הק' תוס' בב"מ (יא: ד"ה נתון), הא בערכין (יא:) מבואר דהלויים היו השוערים, אבל כאן מבואר דכהנים פתחו וסגרו הדלתות, שהרי הלחם הפנים הי' מותר רק לכהנים. ותי' דבג' מקומות היו הכהנים שומרים בבהמ"ק, כדאי' בריש תמיד, ואותן מגיפי דלתות היו נוטלין שכרן מלחם הפנים.

ב. בשכר הגפת דלתות

פרש"י, שמשמר הנכנס מגיף הדלתות ערבית שפתח אותן משמר היוצא. והק' המאירי (נה:), א"כ אף היוצא ראוי ליטול מצד פתיחתו. ולכן ביאר שנראה ששתייהן פותחות הדלתות, שאף משמר הנכנס זריז להקדים ולבוא, ועומד שם עם המשמר היוצא שעובד בתמיד של שחר ובמוספים ויוצא לו, ומתוך כך נוטל ז'.

ג. האי תנא בחלוקה לא קא מיירי

הק' רש"י, כיון דהמשמר היוצא עושה המוספין, א"כ איך יחלקו בהם משמר הנכנס, הרי הדין הוא דמי שעובד עבודה באיזה קרבן נוטלו. ותי' דאינהו נמי מהפכי בהו בצינורא ע"ג המזבח כל היום לאחר שיצא משמר היוצא. והק' הערוך לנה, א"כ יחלקו גם בעור התמיד של שחר, כיון דגם בו היו מהפכים בצנורא. ותי' דכיון דכבר נקרב קודם המוספין, י"ל דכבר נאכל רובו קודם שיצא משמר היוצא. עוד תי' דרק למען השוות הנכנס עם היוצא במוספין סמכו על זה דמהפכי בצנורא, אבל למעט גם חלק היוצא בתמיד לא רצו, דהא משמר הנכנס היו נוטלים העור של התמיד של בין הערבים.

ד. לוקוס לוקוס

פרש"י, זאב. ופי' המהרש"א, דדרכו של זאב לאכול כבשים, וכוונתה לומר שמכלה ממון של ישראל באכילת תמידין בכל יום, שהם כבשים.

ה. וכששמעו חכמים בדבה, קבעו את טבעתה, וכו'

העיר בדרש משה (פ' ראה, על הפסוק לא תעשון כן לד' אלוקיכם), הרי כבר נשתמדה לע"ז, וכי העבירה של גנות המזבח חמור טפי מע"ז. ופי' ע"פ הא דהביא רש"י על התורה שם, דאמר ר' ישמעאל, וכי תעלה על דעתך שישראל נותצין למזבחות,